

Informacja o stanie oświaty – obowiązek i ...

„Jakość oświaty jako efekt zarządzania strategicznego”

- szkolenie dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego

opracowała:
Ewa Halska

Podstawa prawna

Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego, w terminie do dnia 31 października, przedstawia organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego informację o stanie realizacji zadań oświatowych tej jednostki za poprzedni rok szkolny, w tym o wynikach sprawdzianu i egzaminów, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt. 1, 2 i 3 lit. b – f, w szkołach tych typów, których prowadzenie należy do zadań własnych jednostki samorządu terytorialnego.

art. 5a ust. 4 ustawy o systemie oświaty

Spostrzeżenia i propozycje po analizie „Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych” - rok 2009 r.

*„Przygotowanie informacji o stanie realizacji zadań oświatowych”
pod red. J. Herczyńskiego*

Analiza informacji z roku 2009

- ▶ Objętość sprawozdań waha się od jednej do dwustu stron
- ▶ Wiele „Informacji (...)” przygotowano w postaci dokumentu, który przedstawiono radzie, ale nie został udostępniony publicznie
- ▶ Tematyka sprawozdań jest bardzo różnorodna – dużo danych statystycznych, mało finansowych, obszerne listy indywidualnych osiągnięć uczniów, rzadko wykorzystywane wskaźniki
- ▶ Brak odniesienia do zmiany wskaźników w czasie
- ▶ Zakres szczegółowości przedstawianych informacji waha się od danych dotyczących poszczególnych oddziałów klasowych, poprzez uśrednione dane na poziomie szkół i placówek oświatowych, aż do danych uśrednionych dla typów szkół i placówek
- ▶ Nie uwzględniają potrzeb adresatów
- ▶ Efekt rozbitego lustra – potrzeba standaryzacji

Poruszane zagadnienia

Często omawiane

Zdawalność
egzaminów
zewnętrznych

Liczba uczniów
i oddziałów

Liczba
nauczycieli,
etatów

Struktura
awansu
zawodowego
nauczycieli

Tematy wrażliwe

Średnie wynagrodzenia
nauczycieli

Wydatki bieżące
w przeliczeniu
na jednego ucznia

Frekwencja uczniów
w szkołach

Opieka przedszkolna, w tym odsetek
dzieci nią objętych

Wydatki oświatowe w stosunku
do otrzymanej subwencji

Propozycje po analizie

Należy wziąć pod uwagę:

- ▶ Przygotowanie informacji z uwzględnieniem różnych adresatów
 - rada JST, dyrektorzy szkół, rodzice, społeczność lokalna
- ▶ Konieczność odejścia od podawania danych statystycznych i budżetowych w kierunku większego wykorzystania wskaźników,
- ▶ Stosowanie odpowiedniego poziomu agregacji danych:
 - na poziomie każdego oddziału klasowego - *małe JST*
 - na poziomie każdej szkoły - *średnie JST*
 - na poziomie typu szkoły - *duże JST*

a ponadto akceptować i tworzyć potrzebę otwartej lokalnej dyskusji na temat stanu oświaty, zamierzeń i osiągnięć samorządu, oczekiwań i potrzeb lokalnej społeczności

Przykładowy model struktury „Informacji (...)”

Wstęp, metryczka
i mapa gminy

Podstawowe decyzje prawne
i strategiczne

Demografia

Sieć szkół i placówek

Kadra nauczycielska

Warunki kształcenia
i zarządzania mieniem szkolnym

Proces nauczania
i wyrównywania szans

Finansowanie oświaty

Metryczka gminy	2010	2011
Liczba ludności gminy		
Budżet gminy (wykonanie 2010, plan 2011)		
Budżet w przeliczeniu na jednego mieszkańca		
Dochody własne gminy bez subwencji oświatowej w przeliczeniu na jednego mieszkańca		
Otrzymana subwencja oświatowa		
Subwencja oświatowa w przeliczeniu na jednego ucznia		
Wydatki na oświatę i wychowanie w działach 801 i 854 (wykonanie 2010, plan 2011)		
Wydatki na oświatę i wychowanie w działach 801 i 854 (wykonanie 2010, plan 2011) w przeliczeniu na jednego ucznia (razem z przedszkolami)		
Liczba wychowanków przedszkoli i uczniów szkół prowadzonych przez jst.		
Liczba wychowanków przedszkoli i uczniów szkół dotowanych przez jst.		
Liczba placówek oświatowych innych niż przedszkola i szkoły prowadzonych przez gminę		
Udział (procent) mieszkańców zatrudnionych w rolnictwie		
Stopa bezrobocia		

2. Podjęte decyzje strategiczne – przyjęcie/modyfikacja polityki oświatowej

- ▶ Otwarcie lub likwidacja przedszkola albo szkoły, a także przekazanie szkoły do prowadzenia innemu podmiotowi
- ▶ Zmiana charakteru szkoły (*zmiana typu szkoły, włączenie szkoły do zespołu szkół, potraktowanie szkoły jako szkoły filialnej, itp.*)
- ▶ Reorganizacja sieci obwodów szkolnych w gminie
- ▶ Zasady finansowania gminnych przedszkoli, szkół i placówek oświatowych (*wprowadzenie bądź zmiana systemu bonowego, wprowadzenie lokalnych standardów oświatowych, itp.*)
- ▶ System dotowania placówek niepublicznych oraz publicznych prowadzonych przez organy inne niż gmina
- ▶ Regulamin wynagrodzenia, nagradzania i przyznawania dodatków dla nauczycieli
- ▶ System motywacyjny dyrektorów szkoły
- ▶ Zasady polityki kadrowej realizowanej przez gminę
- ▶ Zasady wykorzystywania dochodów z nieruchomości szkolnych, jak również koszty uzyskania tych dochodów (*czy i w jakiej części te dochody gminy trafiają do szkoły*).

3. Demografia

- ▶ Zmiany liczebności roczników - co nas czeka?
- ▶ Perspektywy rozwoju JST a sieć szkolna
- ▶ Zróżnicowanie wewnątrz JST
- ▶ Przepływy uczniów między rejonami i między JST

4. Sieć szkół i placówek

- ▶ Podstawowe informacje o sieci
- ▶ Wskaźniki efektywności - stan i zmiany
- ▶ Organizacja dowozu uczniów
- ▶ Zasady i warunki kształcenia uczniów niepełnosprawnych w tym bariery architektoniczne
- ▶ Sieć placówek pozaszkolnych
- ▶ Dane o opiece pielęgniarstwie, medycznej, stomatologicznej, administracji
- ▶ Rola placówek niepublicznych

5. Kadra nauczycielska

- ▶ Struktura zatrudnienia: stopnie i dynamika awansu
- ▶ Staż, wymiar zatrudnienia, obciążenia godzinowe
- ▶ Wynagrodzenia
- ▶ Organizacja pracy bibliotekarzy, psychologów, logopedów i pedagogów szkolnych

6. Warunki kształcenia i zarządzania mieniem szkolnym

- ▶ Najważniejsze inwestycje i ich miejsce w strategii JST
- ▶ Stan wyposażenia w specyficzną infrastrukturę
- ▶ Źródła finansowania inwestycji
- ▶ Wykorzystanie środków „własnych” szkół

7. Proces nauczania i wyrównywanie szans

- ▶ Wyniki egzaminów zewnętrznych i pogłębionych raportów ewaluacyjnych
- ▶ Frekwencja, promocje, wyróżnienia, olimpiady
- ▶ Formy wyrównywania szans i wspierania uczniów zdolnych – indywidualizacja pracy z uczniem
- ▶ Wspieranie integracji grup o szczególnych potrzebach
- ▶ Wsparcie materialne uczniów potrzebujących
- ▶ Samorządność uczniów i rodziców – współpraca
- ▶ Współpraca z organizacjami pozarządowymi, współpraca międzynarodowa

8. Finansowanie oświaty

- ▶ Źródła środków przeznaczanych na finansowanie oświaty
- ▶ Struktura wydatków oświatowych w gminie według poziomów nauczania oraz według typów wydatków
- ▶ Wysokość wydatków w przeliczeniu
- ▶ Pozyskiwanie środków ze źródeł zewnętrznych

Standard nie oznacza jednolitego szablonu

- ▶ Forma, długość i rodzaj wskaźników wykorzystywanych winny być dostosowane do specyfiki, uwarunkowań i potrzeb JST
- ▶ Konieczne jest przejście do wskaźników, które świadczą o lokalnej polityce oświatowej
- ▶ Wskazane jest eksponowanie realnych problemów (*demografia, bezpieczeństwo, zatrudnienie absolwentów, budżet oświaty, itp.*)
- ▶ Z kim się porównywać?
 - z podobnymi gminami
 - w kolejnych latach dla danej gminy

Informacji o stanie oświaty ... – szansa

użyteczność wykorzystania informacji

Geneza

- ▶ Przed 2009 wiele samorządów, przygotowywało na swoje potrzeby dokumenty diagnostyczne i opisowe
- ▶ Cele przygotowania dokumentów:
 - diagnoza lokalnego systemu oświaty, identyfikacja problemów i trudności
 - inicjowanie dyskusji dotyczącej priorytetów oświatowych
 - tworzenie strategii oświatowej
- ▶ Istnienie samoistnej potrzeby refleksji JST

Informacja – obowiązek ustawowy

- ▶ Od 2009 roku wprowadzono dla samorządów obowiązek – przygotowanie dla Rady JST *Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych*
- ▶ Samorząd miewa więcej kłopotu niż korzyści z pracy włożonej w przygotowanie *Informacji*
- ▶ Wysilek ten może być jednak dla Samorządu bardzo pożyteczny

Jak i do czego wykorzystać *Informacje...*

Istotna funkcja *Informacji* jest związana ze strategiami oświatowymi

Może to również dotyczyć mniej całościowych, częściowych dokumentów:

- Priorytety oświatowe
- Polityka oświatowa
- Kierunki działań w sektorze oświaty
- Konkretnie programy i projekty szkolne

Jak i do czego wykorzystać *Informacje(...)*

- *Informacje* mogą być wykorzystane w celu przygotowania konsensusu i inicjowania prac nad wspólną wizją oświaty, identyfikowaniem najważniejszych priorytetów
- W tym celu kolejne edycje *Informacji* powinny być ze sobą spójne i koncentrować się na zbliżonych problemach
- Warto także, aby *Informacje* były szeroko rozpowszechniane i dyskutowane

Jak i do czego wykorzystać *Informacje*(...)

- *Dokument* można wykorzystać przy formułowaniu strategii oświatowych
- *Informacje* mogą posłużyć jako materiał do diagnozy stanu oświaty, wyboru priorytetów
- Wymaga to odpowiedniego przygotowania *Informacji*, przemyślanego doboru zawartych w niej informacji, danych i wskaźników

Jak i do czego wykorzystać *Informacje*(...)

- ▶ *Informacje* mogą być również wykorzystane jako narzędzie monitorowania wdrażania strategii (polityki etc.) oświatowej
- ▶ aby to osiągnąć, *Informacje* powinny skupiać się na strategicznych celach i działaniach
- ▶ *Informacje* powinny – wykorzystując wskaźniki i mierniki określone w strategii – oceniać postęp dokonany podczas wdrażania strategii

sumując...

- ⇒ Informacje mogą być zarówno materiałem wstępnym do formułowania strategii, jak i narzędziem monitorowania jej wdrażania
- ⇒ Informacje spełnią te funkcje, jeżeli będą:
 - skoncentrowane na istotnych problemach
 - spójne tematycznie w ciągu kolejnych lat
 - powiązane ze strategią doboorem wskaźników

Jakość oświaty jako efekt zarządzania strategicznego

**Źródła
danych**

**wskaźniki
oświatowe**

**Informacja
o stanie
realizacji
zadań**

**Strategia
lokalnej
polityki
oświatowej**

**Monitoring
i modyfikacja
strategii**

Zasady polityki oświatowej JST

1. Nasza strategia oświatowa ma charakter pragmatyczny, uwzględnia realnie posiadane zasoby i możliwości naszego samorządu.
2. Strategia uwzględnia cele lokalne oraz cele strategii wyższego szczebla a strategie wojewódzkie uwzględniają strategie lokalne.
3. Nasze dokumenty diagnozy, strategii oświatowych oraz wdrażanych programów są spójne i adekwatne do możliwości.
4. Punkt ciężkości i uwaga w obszarze naszej oświaty przesuwa się z zagadnień infrastrukturalnych na zagadnienia organizacyjne oraz jakościowe. Jakość edukacji to nie tylko wyniki testów egzaminacyjnych.
5. W strategiach i informacjach o stanie realizacji zadań oświatowych stosujemy adekwatne wskaźniki. Mają one odniesienie do zmiany w czasie.

Zasady polityki oświatowej JST

6. Inicjujemy, podnosimy poziom i poszerzamy zakres dyskusji na tematy lokalnej oświaty w oparciu o rzetelne analizy i wskaźniki. Analiza uwzględnia twarde i miękkie dane w sposób całościowy uwzględnia równocześnie wiele aspektów działań oświatowych, społecznych i ekonomicznych
7. Strategia jest okresowo monitorowana, korygowana i aktualizowana przez powołane do tego zespoły zadaniowe.
8. Realizacja standardów kontroli zarządczej stwarza warunki do uporządkowania planowania strategicznego na poziomie naszego samorządu.
9. Nasza strategia oświatowa ma charakter długookresowy, a jej cele i stosowane miary rezultatów prowadzonych działań, są stabilne i wynikają z konsensusu społecznego.
10. Ważny jest proces tworzenia – nasza strategia służy świadomej, efektywnej i trafnej realizacji zadań oświatowych – jest gwarantem jakościowego rozwoju naszej oświaty.

Myślimy o jakości oświaty - myślimy strategicznie

Zarządzamy
strategicznie

Zarządzamy
strategią

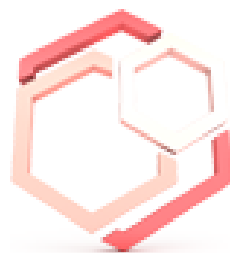
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Dziękuję za uwagę

**DOSKONALENIE STRATEGII
ZARZĄDZANIA OŚWIATĄ
NA POZIOMIE REGIONALNYM
I LOKALNYM**